

Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite Lausuntopyyntö STM079:00/2019, kuulemistilaisuus asiakasmaksulain uudistamisesta

Asia Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry:n lausunto

Viitaten lausuntopyyntöönne Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Vanhustyön keskusliitto pitää erittäin tärkeänä tavoitetta, että sosiaali- ja terveyspalvelujen maksut olisivat kohtuullisia. Maksut eivät saa estää tarpeellisten sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttöä.

Ikääntyneet ihmiset ja varsinkin kaikkein hauraimmassa asemassa olevat toimintakyvyiltään heikentyneet vanhukset saattavat tarvita hyvinkin paljon monia eri sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. He saattavat myös tarvita korostuneesti paljon tukea ja ohjausta selvittääkseen mahdollisuuksiaan saada tarvitsemiaan palveluita oikea-aikaisesti. Asianmukaista tukea voidaan tarvita myös asiakasmaksujärjestelmän selvittämiseksi. Taloudellinen asema ei saa olla esteenä tarvittavien palvelujen hankkimiselle.

Maksujen huojentaminen

Mahdollisuudesta saada tarvittaessa maksu alennettua tai että sitä ei lainkaan perittäisi tulee viestiä asiakkaalle ymmärrettävällä tavalla. On kannatettavaa, että säädetäisiin kunnan velvollisuudesta huolehtia, että asiakas saa tiedon huojentamissäänte-lystä.

Asiakkaalle tulisi antaa kirjallisesti päätökset oikaisuvaatimusohjeineen koskien maksujen perimistä, maksukyvyn mukaan määräytyviä maksuja sekä maksujen alentamista tai perimättä jättämistä.

Maksukatto

Maksukattoa koskevien säännösten tulee olla selkeitä ja helposti ymmärrettäviä.

Monella ikääntyneellä voi olla vaikeuksia itse seurata maksukaton/ eri maksukattojen kertymistä.

Maksukatto/ maksukatot saattavat kertyä joillakin paljon palveluja tarvitsevilla iäkkäillä henkilöillä hyvinkin lyhyen ajan sisällä jo kalenterivuoden alussa. Mikäli maksuja kertyy lyhyen ajan sisällä runsaasti, tulisi olla mahdollisuus tarvittaessa maksaa asiakasmaksuja esimerkiksi jaksotettuna pidemmälle ajanjaksolle.

Tehostettu palveluasuminen

Vanhustyön keskusliitto pitää erittäin tärkeänä ja yhdenvertaisuutta lisäävänä sitä, että myös tehostetun palveluasumisen maksuista säädettäisiin. Tehostetun palveluasumisen maksut, maksuissa huomioitavat kustannukset sekä asukkaalle jäävän vähimmäiskäyttövaran määrät vaihtelevat kuntakohtaisesti.

Käyttövaran riittävyyteen vaikuttaa mm se, mitä tehostetun palveluasumisen maksumuutokseen sisältyy ja mitä vähennyksiä muiden kustannusten osalta voi tuloista tehdä.

Tehostetussa palveluasumisessa olevalla henkilöllä voi olla paljon kuluja, jotka aiheutuvat esimerkiksi terveydenhuollon kustannuksista, lääkkeistä, tarpeellisista vaatekustannuksista, harraste-, kulttuuri- tai vastaavaan toimintaan osallistumisesta, jalkahoidoista, fysioterapiahoidoista, kampaajakäynneistä, erityisesti tarvittavista apuvälineistä tai talviulkoiluun sopivista tarvittavista lisävarusteista, kuten pyörätuolia varten tarvittavista peitteistä.

Jos käyttövarasta jää maksettavaksi paljon kustannuksia tai jonakin kuukautena olisi erityisen suuria hankintoja, tulisi olla mahdollista määrätä tarvittaessa suuremmasta vähimmäiskäyttövarasta. Tehostetussa palveluasumisessa asukas saattaa esimerkiksi tarvita osallisuuden ja tiedonsaannin tukemiseksi sekä läheisten kanssa tehtävää yhteydenpitoa varten uuden mobiililaitteen tai tabletin vanhan rikkoutuessa.

Maksujen kohtuullisuutta arvioitaessa olisi otettava huomioon asiakkaan palvelun tarve ja kokonaistaloudellinen tilanne. On erittäin tärkeää, että ikääntyneen ihmisen erityiset tarpeet otettaisiin huomioon.

Maksuja koskevan lainsäädännön selkeys ja ymmärrettävyys on tärkeää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita tarvitseville ikääntyneille ihmisille. Erityisen tärkeää on huolehtia siitä, että ikääntyneet ihmiset voivat tarvitessaan saada myös asianmukaista ja kiireetöntä ohjausta ja neuvontaa niin palveluiden kuin niistä perittävien maksujenkin osalta.

Helsingissä, tammikuun 20 päivänä 2020

Vanhustyön keskusliitto –
Centralförbundet för de gamlas väl ry

Anni Lausvaara
toiminnanjohtaja

Marjut Vuorela
lakimies